

DSS

Društvo
slovenskih
skladateljev

Mednarodna
dejavnost

Ansambel DISSONANCE

Matjaž POROVNE – violina

Deyan MUC – violina

Maja ROME – viola

Alja MANDIČ FAGANEL – violončelo

PROGRAM

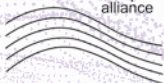
Anej Černe, Leon Firšt, Kimmo Hakola, Marij Kogoj,
Tilen Slakan, Andrea Tarrodi, Helena Tulve

Sreda, 23. oktobra 2024, ob 19.30

Društvo slovenskih skladateljev
Kogojeva dvorana

V sodelovanju z:

ecsa european
composer & songwriter
alliance

Co-funded by
the European Union

www.dss.si

PROGRAM

Tilen SLAKAN

SAGITTARIUS za godalni kvartet

Anej ČERNE

DELICATISSIMO za godalni kvartet

Leon FIRŠT

OMNIBUS za godalni kvartet

Marij KOGOJ (prir. Franc Avsenek)

ANDANTE za godalni kvartet

Andrea TARRODI

LIGHT SCATTERING – STRING QUARTET No. 3

Helena TULVE

NEC ROS, NEC PLUVIA ... for string quartet

Kimmo HAKOLA

STRING QUARTET No. 4, op. 95

Ansambel Dissonance združuje uveljavljene glasbenike iz Ljubljane, ki delujejo v Godalnem kvartetu Dissonance, Orkestru Slovenske filharmonije, Simfoničnem orkestru RTV Slovenija, so profesorji na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani in samostojni glasbeni umetniki. Poslanstvo ansambla je poustvarjanje komorne glasbe na najvišji umetniški ravni, širjenje poznavanja in ugleda komorne glasbe v javnosti in prispevanje k njenemu razvoju na več načinov: z naročili novih, zlasti slovenskih glasbenih del, s sodelovanjem s svetovno znanimi umetniki in z mladimi ustvarjalci in poustvarjalci ter s promocijo bogate glasbene zgodovine mesta Ljubljane.

Violinist **Matjaž Porovne**, je na Akademiji za glasbo v Ljubljani leta 2006 z odliko diplomiral v razredu prof. Primoža Novšaka. Izpopolnjeval se je še na Glasbeni akademiji v Zagrebu pri prof.

Tarasu Pečeniju in na Univerzi za glasbo ter upodabljačo umetnost v Grazu pri prof. Eszter Haffner, kjer je leta 2013 tudi magistriral. Izpopolnjeval se je pri priznanih pedagogih: Gerhardu Schulzu, Rudolfu Gählerju, Jerroldu Rubensteinu, Igorju Ozimu, Tomažu Lorenzu, Hagaju Shahamu, Eszter Hafner, Ebenhardu Felzu, ter pri članih Godalnega kvarteta Artemis, Godalnega kvarteta Vogler in Godalnega kvarteta Apollon Musagete. Za izjemne dosežke je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Uspešno je prestal avdicije mladinskih orkestrov; European Union Youth Orchestra (EUYO), ter Gustav Mahler Jugendorchestra (GMJO), s slednjima je nastopil na pomembnih glasbenih festivalih: BBC Proms, Luzern Musik Festival ... Njegovo glasbeno pot so podprle: Fundacija Live Music Now na Dunaju, PE-Förderkreis iz Mannheima, ter Villa Musice Rheinland-Pfalz iz Mainza. V okviru slednje je v Nemčiji muziciral v

raznovrstnih komornih sestavih s priznanimi glasbeniki (David Geringas, Tim Vogler, Wen-Sinn Yang ...). Je član uspešnih komornih sestavov: Komornega godalnega orkestra Slovenske filharmonije, Ensemble Dissonance in Godalnega kvarteta Dissonance, LIBERtria, Quatroportanga, Klavirskega tria Noordung ... V letih 2011–2012 je bil zaposlen v Orkestru SNG Opera in balet Ljubljana. Od leta 2012 pa je zaposlen v Orkestru Slovenske filharmonije.

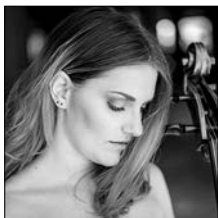
Deyan Muc (rojen Dejan Gregorič) ima za seboj že več kot desetletje izkušenj igranja komorne glasbe in igranja z raznovrstnimi skupinami. Nabral si jih je predvsem v klavirskem Triu GUD, ki je nastal pod mentorstvom profesorja Tomaža Lorenza. S triom GUD se je izpopolnjeval na dvoletnem podiplomskem študiju komorne glasbe pri priznani zasedbi Trio di Parma. Trio GUD je uspešno deloval na mednarodni ravni, člani so tudi prejemniki Prešernove nagrade Akademije za glasbo Ljubljana. Deyan poleg klasične glasbe izvaja tudi folk, tango, pop, jazz, rock in druge zvrsti sodobne glasbe v različnih zasedbah: TerraFolk, Marko Hatlak & FunTango, Laibach, Noctiferia, Symbolic Orchestra, Ensemble Dissonance in kvartet Dissonance. Sodeluje s priznanimi glasbeniki, kot so: Magnifico, Vlatko Stefanovski, Gal Gjurin, Janez Dovč, Femi Temow, Gilles Apap in Iztok Mlakar. Trenutno je Deyan projektni violinist glasbenik, ki igra na zanimivih nastopih, prireditvah, predstavah in snemanjih. Deluje tudi kot pedagog in trener teambuilding programov. Zadnjih pet let se izobražuje kot asistent v ateljeju izdelovalca violin Michela Van Muldersa. Glasba ga je popeljala tudi v druge države: na Hrvaško, v Srbijo, Bosno in Hercegovino, Črno Goro, Madžarsko, Italijo, Avstrijo, Dansko, Švico, Nizozemsko, Francijo, Romunijo, Nemčijo, Češko, Španijo, Veliko Britanijo in na Kitajsko. Za seboj ima več kot tisoč nastopov in sto snemanj.

Maja Rome je med letoma 2006 in 2020 delovala solo violistka Orkestra Slovenske filharmonije. Z letnim semestrom 2019/2020 je začela z rednim poučevanjem na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je diplomirala v razredu prof. Mileta Kosija, podiplomsko pa se je izobraževala v Ljubljani in na Hochschule für Musik Detmold v razredu prof. Die-mut Poppen. Med študijem se je dodatno izobraževala pri profesorjih: Hariolfu Schlichtigu, Wolframu Christu, Miletu Kosiju ... Je prejemnica Prešernove nagrade Akademije za glasbo in Kristalnega grba mesta Celje za študijske dosežke. Prav posebno mesto v njenem delovanju ima komorna glasba, posveča pa se tudi izvajanju slovenske sodobne glasbe. Je članica ansambla MD7 in večkrat tudi krstno izvaja dela slovenskih skladateljev za violo solo ali komorni ansambel, redno pa sodeluje tudi s komornim ansamblom Dissonance.

Alja Mandič Faganel je svojo glasbeno pot začela pod mentorstvom Damirja Hamidullina v Ljubljani. Pri šestnajstih letih je bila sprejeta na Akademijo za glasbo v Zagrebu, v razred profesorja Valterja Dešpalja, kjer je z odliko diplomirala in magistrirala. Kasneje se je izpopolnjevala pri Moniki Leskovar v Luganu in pri Gavrielu Lipkindu v Frankfurtu. Vseskozi je svoje znanje nadgrajevala pri priznanih profesorjih, kot so Ivry Gitlis, Frans Helmerson, David Geringas, Alexander Rudin in mnogi drugi. Z ansamblom dvanajstih violončelistov »Cellomania« pod vodstvom Valterja Dešpalja je nastopila na največjih evropskih odrih. Je večkratna zmagovalka in prejemnica nagrad na domačih in tujih tekmovanjih. Kot solistka je nastopila z Zborom in Orkestrom Slovenske filharmonije, z Zagrebško filharmonijo, Århus Sinfonietto, s češkim simfoničnim orkestrom Capellen, Budapest Strings,

Südwestdeutsches Kammerorchester Pfoerzheim, ansamblom Moscovia ... Kot komorna glasbenica se je predstavila na številnih festivalih in koncertnih ciklih doma (Festival Ljubljana, Festival Maribor, srebrni abonma Cankarjevega doma, Cellofest, Komorni cikel Narodnega doma Maribor ...), kot tudi na festivalih v številnih evropskih državah, v ZDA, Rusiji, v Izraelu in na Japonskem. Njen kvartet Alisios Cameraata je bil leta 2018 rezidenčni ansambel festivala Banff v Kanadi, istega leta pa je izšla tudi njihova zgoščanka z naslovom »Introductions«.

Alja redno nastopa na koncertih z ansamblom »Dissonance«, prav tako sodeluje z mednarodno uglednim »Mahler Chamber Orchestra«, več let pa je bila tudi članica Komornega orkestra Slovenske filharmonije. Alja že več let sodeluje pri projektu Mahler Academy »Originalklang«, ki se pod umetniškim vodstvom dirigenta Philippa von Steinaeckerja posveča izvajanju in snemanju Mahlerjevih del na izvirnih inštrumentih. Alja je bila leta 2016 članica Zagrebške filharmonije, od leta 2017 pa je članica Orkestra Slovenske filharmonije.

Tilen SLAKAN (1993)

je pričel svojo glasbeno pot v glasbenem vrtcu nižje glasbene šole Risto Savin Žalec, kjer se je začel učiti igranja na trobento in klavir. Igranje na trobento je nadaljeval na umetniški gimnaziji v Velenju pri prof. Davidu Špecu, nato pa še na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je diplomiral v razredu prof. Stanka Arnolda. V srednji šoli se je začel navduševati tudi nad komponiranjem, pri prvih korakih pa mu je pri tem pomagal prof. Slavko Ludvik Šuklar. V času študija trobente je vzporedno opravljal tudi študij kompozicije in se nato vpisal na magistrski študij glasbeno-teoretske pedagogike, smer kompozicija.

SAGITTARIUS

Skladbo *Strelec (Sagittarius)* za godalni kvartet sem napisal leta 2017, še v času študija kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kot poklon velikemu madžarskemu skladatelju, etnomuzikologu in pedagogu Zoltánu Kodályu ob njegovi 50-letnici smrti. Osnova skladbe sloni na skladateljevem rojstnem datumu in je na rahlo šaljiv način povezana s tem primernim horoskopskim znamenjem, torej strelcem. V skladbi sem se poskušal poigravati s karakternimi lastnostmi strelca (torej nekakšen nemiren, radovedni značaj), kar lahko tudi metaforično kaže na poskus opisa karakterja samega Kodályja. Inštrumentacijo in melodiko sem zasnoval v duhu časa, v katerem je ustvarjal Kodály, seveda s pridihom ljudske glasbe, ki je bila izjemno pomemben dejavnik v Kodályjevem življenju in njegovih delih. Skladbo je 5. decembra 2017 krstno izvedel godalni kvartet »Dissonance« (kateremu je omenjeno delo tudi posvečeno) v prostorih Madžarskega kulturnega inštituta v okviru

izmenjevalnega koncerta z Akademijo za glasbo Franza Liszta v Budimpešti.

Tilen Slakan

Anej ČERNE (1994)

je predstavnik mlajše generacije slovenskih skladateljev. Njegovo glasbo izvajajo vidni slovenski solisti, zbori, komorne skupine in orkestri, tako v Sloveniji kot tudi širom Evrope. Večina njegovega opusa izhaja iz literarnih in na krščanstvu osnovanih dražljajev, ki sprožajo brezčasne, eksistencialne in transcendentne tematike. V svojih delih pogosto uporablja zvočnosti iz glasbene zgodovine in razumevanje korenin združuje s svežino vsakodnevnih senzacij. Med njegovimi deli izstopajo: vokalna dela na tekste Srečka Kosovela: *Sredi noči*, *Oblaki življenja*, *Ajdovska deklica* (2011–2019); na gregorijanskem koralu osnovan albumski prvenec *Circum tempus* (2018) za ženski zbor, violino in godala; *Večna pot* za violino, violončelo in godala (2018); deli za godalni kvartet *Mottetto in delicatissimo* (2017–2018) ter *Čas za odpuščanje* za pihalni kvintet (2016).

Černe je študiral kompozicijo na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani pri Dušanu Bavdku in se izobraževal pri skladateljih, kot so Klaus Ager, Gary Carpenter, Gyula Fekete, Ulrich Krepplein, Marton Illes, Uroš Rojko, Vito Žuraj in ostali. Za skladateljski opus je leta 2018 prejel Prešernovo nagrado Akademije za glasbo. Na isti ustanovi je magistriral iz glasbeno-teoretske pedagogike – deluje tudi kot skladatelj za otroke in mladino ter kot glasbeni pedagog.

DELICATISSIMO

Skladba *Delicatissimo* (2018) za godalni kvartet je bila napisana v letih študija s hkratnim poglobljanjem v ideje krščanstva. Idejna zasnova se osredotoča na človekovo notranjost, na njegovo edinstveno veličino in na duhovno rast v odnosu z množico.

Prehod do boljšega in bolj izpolnjujočega se jaza poteka trpeče in dolgotrajno: neznosnost navidezne bolečine posameznika je vedno drugačna in stalno gledana z drugačnih zornih kotov, kakor da bi človek sam hotel premagati čas, ki ne popušča. Kar pa nas sploh zadržuje v tem, da na poti vztrajamo, je jasno zagotovilo, da nas bo na koncu za vedno obsvetila luč resničnosti.

Oblikovno ima skladba težnjo po enem samem glasbenem loku, vendar prekinjenim s krajšimi medigrami in mostički. Pomembno vlogo ima tudi barvna celovitost, poudarjena je torej barvna enovitost kvarteta. Nabor tonov se skozi celotno skladbo razvija in je vpet med kromatično in spektralno gradnjo, mnogoteri glissandi in visoki flažoleti to ločnico še bolj razmejujejo.

Anej Černe

Leon FIRŠT (1994)

je eden največkrat nagrajenih in najbolj izvajanih slovenskih skladateljev mlajše generacije. Z odliko je končal magistrski študij kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri prof. Dušanu Bavdku. Pred tem je na Glasbeni šoli v Celju končal nižjo stopnjo klarineta (prof. Bojan Logar) ter nadaljeval srednjo stopnjo s študijem tolkal v razredu prof. Damirja Korošca na Prvi gimnaziji v Celju in glasbeni šoli Celje. Do sedaj je ustvaril več kot 80 simfoničnih, komornih in solističnih skladb, ki so bile večkrat izvedene na koncertih v Sloveniji in po svetu. Je dobitnik mednarodnih in državnih nagrad, vključno s Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani, prvo nagrado elitnega skladateljskega tekmovanja na Filipinih in Kristalnim grbom Mestne občine Celje.

OMNIBUS

Skladba črpa navdih iz tipa filmov »omnibus«, kjer se odvija več različnih zgodb, ki jih povezuje neka

skupna točka. V skladbi sem uporabil tri različne tematske materiale in vsakemu določil prevladujoč motiv, tehniko igranja in harmonsko obdelavo. Odseki so med seboj jasno ločeni, ob koncu skladbe pa sočasno ustvarijo novo sliko. Čeprav gre v skladbi za povsem standardno notacijo v štiričetrtinskem taktu, je nastanek le-te potekal s pomočjo grafične notacije, saj sem celoten potek skladbe najprej skiciral z raznimi vzorci na časovnico. Ukvarjal sem se z vprašanjem, ali lahko estetiko likovne umetnosti čim bolj neposredno prenesem v glasbo, brez da bi bil odvisen od subjektivnega dožemanja izvajalca.

Leon Firšt

Marij KOGOJ (1892–1956)

Primorski skladatelj Marij Kogoj se je z glasbo srečal v rejniški družini v Kanalu. Komponirati je začel leta 1910 (preden je bil sploh primerno izobražen).

Brez denarnih sredstev je med letoma 1914 in 1917 kompozicijo študiral na Dunaju (Franz Schreker) in leta 1918 na Schwarzwaldski šoli (Arnold Schoenberg). Da se je med študijem lahko preživljal, je moral opravljati težaška dela. Med 1. svetovno vojno se je preselil v Gorico, nato pa v Ljubljano. Preživljal se je s pisanjem kritik v tedanjih časnikih, in s temi kritikami se je mnogim tudi zameril. Končno je dobil službo v ljubljanski operi kot korepetitor in dirigent. V tem času je mnogo komponiral. Objavil je nekaj samospevov, zborovskih in mladinskih skladb. Najbolj je poznan po operi *Črne maske*, ki je bila krstno uprizorjena leta 1929.

ANDANTE

Andante za violino in klavir je Marij Kogoj napisal v letu 1924. Kratka skladba slika čustveni in miselni svet Marija Kogoja in je dober primer glasbenega ekspresionizma. Oblikovni koncept dela je svoboden. Zato pa precej zahteven za izvajanje, saj v tej

prostosti ne sledi nobenemu oblikovnemu okviru. Edino merilo razvoja skladbe je čustveni svet Marija Kogoja, s katerim je ustvaril neobičajno in edinstveno povednost. *Andante* je skrivnostna izpoved temačnega, ki se giba od globoke meditativnosti do upanja, pade v trpko osamljenost in se vrne k toplini iskrenega, vnovič potone v resignacijo in obup, v katerem »visi kot usodni meč občutek temne in nejasne slutnje. Ta dobi svoje končno potrdilo v grozljivi zaključni ponovitvi začetnega motiva 'sul ponticello', motiva, ki se brezizhodno in tožeče vrti nad neizprosnimi udarci v orkestru,« je zapisal violinist Rok Klopčič. *Andante za violino* je ena izmed najbolj priljubljenih instrumentalnih del Marija Kogoja.

Metka Sulič

Andrea TARRODI (1981)

je švedska skladateljica. Njena dela so izvajana na številnih koncertih na Švedskem in v tujini (Royal Albert Hall, Berlinska filharmonija, Wiener Musikverein ...). V letu 2018 je prejela Švedsko nagrado grammy za najboljši klasični album leta za zgoščenko »String Quartets«. Klavir se je začela učiti pri osmih letih. Kasneje je na Royal College of Music v Stockholmu študirala kompozicijo (diploma leta 200). Izpopolnjevala se je tudi v tujini. Piše predvsem vokalno in orkestrsko glasbo.

LIGHT SCATTERING – STRING QUARTET No. 3

Razpršena svetloba – Godalni kvartet št. 3 je nastal po naročilu založbe Musik i Syd za kvartet Brodsky. Ko sem se lotila skladanja, so mi najprej prišle na misel različne oblike, barve in strukture stekla. Nato sem začela razmišljati o tem, kako različne vrste stekla odbijajo in lomijo sončno svetlobo, kako svetloba pleše na površini vode in kako se odbija od ogledal ter sije skozi okna. Napredovanje akordov, s katerim se skladba začne, temelji v celoti na seriji

aliquotnih tonov, izvaja pa se le s flažoletnimi toni. Ta akordni napredek se v različnih oblikah vrača skozi celotno skladbo. Na začetku se v solu za violončelo predstavi še en gradnik skladbe, melodija, ki se prav tako večkrat ponovi. Glasbeno gradivo temelji na gregorijanskem načinu, kjer sta najbolj izraziti dorska in miksolidijska lestvica, obenem pa sem eksperimentirala tudi z različnimi barvami tonov. Izvajalci pogosto preklaplajo med *sul ponticello*, *sul tasto* in *normale*, kar vidim kot kreiranje različnih svetlob v različnih smereh in barvah ...

Andrea Tarrodi

Helena TULVE (1972)

je estonska skladateljica. Kompozicijo je študirala na Tallinn Music High School (Alo Poldmäe). Njena dela so naročali uveljavljeni domači in tuji an-

sambli in zasedbe (NYYD Ensemble, Ensemble U, the Nederlands Chamber Choir, Munich Chamber Orchestra ...). Delovala je kot rezidenčna skladateljica Estonskega filharmoničnega zbora (2001–2002). Od leta 2000 deluje kot profesorica kompozicije na Estonian Academy of Music and Theatre ter od leta 2015 kot umetniška direktorica festivala Estonian Music Days. Je članica Estonskega skladateljskega ansambla EHA.

NEC ROS, NEC PLUVIA ...

Skladba *nec ros, nec pluvia ...* (ne rosa, ne dež ...) je bila napisana za Šlezijški godalni kvartet, ki ga je tudi premierno izvedel. Spremno besedilo za skladbo sem delno zasnovala na *Puščavi* Jean-Marie Gustava Le Clézia:

Ne rosa ne dež se ne usmilita
od sonca ožganih skal.

Meglica nemega peska kaže pot vetra.
Nemost puščave odganja svetlobo,
odslavlja vodo in življenje.

Nevidne sledi vodijo na drugo stran samote,
v mračno noč.
Megla izginja.
Nastopi spanec.

Helena Tulve

Kimmo HAKOLA (1958)

je študiral na Sibelius Academy (prof. E. Rautavaara in E. Hämeenniemi). V letih 1987 in 1991 je bil nagrajenec festivala Rostum (skladbi *String Quartett*

in *Capriole za violončelo in klarinet*). Deloval je kot umetniški vodja festivala »Musica nova« (Helsinki 1999–2000) ter Lux Musicae« (2015–2018). Njegova glasba se izvaja na pomembnejših festivalih in glasbenih dogodkih doma in v tujini. Je avtor številnih vokalnih, zborovskih in komornih del – predvsem godalnih kvartetov. Njegov skladateljski opus obsega več kot 100 del za različne zasedbe.

STRING QUARTET No. 4, op. 95

Godalni kvartet je glasbeni format, v katerem mora sodobni skladatelj kritično preučiti tako tehniko, ki jo namerava uporabiti, kot svoj izrazni način. V zgodovini zahodne glasbe so vse od klasicizma dalje godalni kvarteti bolj kot katera koli druga vrsta kompozicije prispevali k prenovi glasbenih zvrsti. Značilen zanje je kompakten sestav tonsko sorodnih instrumentov, podobno kot vokalni ansambel, v katerem sta notranja inventivnost in moč glasbe pomembnejša od barve.

Četrty godalni kvartet je navdahnilo predvsem resnično glasbeno mojstrstvo; posvečen je Kvartetu Meta₄, ki je z izvedbami mojega prvega kvarteta v zadnjih letih močno vplival na moj empirični svet. Skladba je razgibana, igriva, po potrebi izzivalno dramatična, presenetljiva, kapriciozna – nebrzdan *tour de force* mladosti.

Kimmo Hakola

KONCERT STA OMOGOČILA

Ministrstvo za kulturo RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina Ljubljana

Mestna občina
Ljubljana

DSS

Društvo
slovenskih
skladateljev

Mednarodna
dejavnost

INFORMACIJE

Društvo slovenskih skladateljev
Trg francoske revolucije 6
1000 Ljubljana
01/241 56 60
info@dss.si
www.dss.si

www.dss.si